

PROGRAMA DE FORMACIÓ POLÍTICA I CIUTADANA

UN EXEMPLE DE COMPROMÍS

CONFERÈNCIA DE PROVINCIALS JESUÏTES D'AMÈRICA LLATINA

Presentació

Fa pocs mesos, el Sector Social de la Conferència de Provincials d'Amèrica Llatina (CPAL), es va reunir a Veneçuela. L'anàlisi de la situació del Continent va mostrar una vegada més la urgent necessitat de treballar per dignificar l'exercici de la política i la ciutadania. Calia fer alguna cosa. En conseqüència es va decidir convocar un seminari amb la finalitat d'impulsar projectes d'educació política i ciutadana en obres del Sector Social de la Companyia de Jesús.

El present text té el propòsit de servir per motivar i orientar l'elaboració de propostes d'Educació Pública i Ciutadana als diferents països.

El marc d'aquesta proposta té diversos supòsits:

a. Aquesta formació política no pretén prendre cap mena de postura davant la política local ni davant del govern a nivell nacional. Deixa als grups de possibles participants les seves decisions polítiques particulars.

b. Té un rerefons de valors inspirats en la tradició cristiana, però no pretén orientar religiosament la pràctica de la política i l'exercici de la ciutadania.

c. Vol treballar amb homes i dones amb capacitat de lideratge, vinculats amb comunitats, moviments i organitzacions de diversa mena, desitjosos de sortir de la situació de crisi que viuen a molts països la pràctica de la política i la ciutadania.

d. El punt de partida és l'opció per una societat incloent en la qual els pobres i marginats es considerin de manera prioritària i com a referència en les recerques del millora de la qualitat de vida amb dignitat per a tothom.

e. Vol oferir una formació rigorosa, sistemàtica, compromesa amb la recerca d'una societat justa, equitativa, pacífica.

f. Té un caràcter llatinoamericà, pensant allò local des de la mirada global.

g. Vol ser el suport per l'enfortiment d'una xarxa llatinoamericana que està sorgint de programes de Formació Política i Ciutadana i que donarà suport i informació i farà el seguiment de les diverses expe-

riències que existeixen i es vagin posant en marxa.

A d'altres continents diverses persones s'han interessat per aquesta proposta. Ens complau compartir-la amb elles. Sabent que el Marc de Referència és un esquema que pot servir de base per al disseny més elaborat d'un projecte que haurà de ser sistemàtic i amb prou consistència acadèmica, de manera que hi hagi una formació seriosa.

Esperem que aquesta iniciativa vagi creixent al llarg d'aquesta primera etapa de posada en funcionament i que sigui una forma de fer una aportació a la necessitat d'una conducció dels afers polítics des de l'interès de la majoria dels ciutadans, amb una seriosa preocupació per un desenvolupament amb justícia i una conducció dels afers col·lectius responsable.

L'aportació d'aquest Programa de Formació Política i Ciutadana és precisament proveir una visió llatinoamericana, és a dir, una comprensió d'allò específic de cadascun dels països des d'allò que ens és comú. Inclou també l'elaboració de materials comuns i processos d'intercanvi que contemplin una perspectiva llatinoamericana, participativa, transparent, un impuls de participació en relacions de comerç just, prioritats socials, recerca pacífica en la solució dels conflictes, respecte pel pluralisme.

Introducció

El present document és el resultat del taller realitzat a Asunción, Paraguai, per establir les línies programàtiques d'un Pla de Formació Política a Amèrica Llatina. Encara se l'ha de treballar fins a convertir-lo en un Programa de Formació Política amb totes les precisions de continguts i metodologies necessàries que permetin el seu desenvolupament a nivell de cada país i a nivell llatinoamericà i del Carib. A cada país, d'acord amb les seves necessitats, el programa pot servir per complementar els esforços de formació política que ja s'estan desenvolupant o per implementar iniciatives d'aquesta mena, on no n'hi ha, emprant el Programa com a referent. A nivell regional, es pretén avançar vers la creació d'una Escola de Formació

Política Llatinoamericana i del Carib, per dissenyar materials, organitzar cursos a nivell regional, especialment pels facilitadors del programa, i crear mecanismes d'articulació i intercanvi d'informació.

Aquest programa està sota la responsabilitat del sector social de la CPAL, a través del subsector dels Centres Socials. El subsector d'indígenes haurà de fer la versió del que seria el programa pels pobles indígenes. Considerem igualment important oferir el Programa en la formació dels jesuïtes.

La posada en marxa de les tasques que implica aquest procés requereix que la CPAL designi un equip coordinador, les funcions específiques del qual haurien de ser:

Disseny del Programa de Formació Política sobre la base del Marc Orientador establert.

Gestió de fons i recursos pel desenvolupament de projectes específics.

L'articulació de les experiències de formació existents en el marc del programa proposat.

La promoció de processos de formació política on no existeixen.

La posada en marxa de processos de formació a nivell regional, segons què sigui més pràctic i possible, en funció de les necessitats i les situacions, amb la perspectiva d'arribar a una Escola de Formació Llatinoamericana.

Articulació amb el sector de formació, d'educació i AUSJAL (Associació d'Universitats SJ d'AL).

1. Justificació

Des dels i les pobres (la gent i els pobles exclosos i discriminats) i amb ells i elles preferentment, desitgem presentar una proposta llatinoamericana i caribenya de formació política.

Sense desig de competir allà on existeixen iniciatives ja vigents i potser millors, sinó amb ànim de col·laboració.

La proposta parteix de la recerca d'un pensament alternatiu al neoliberalisme econòmic i cultural globalitzat i a qualsevol altra forma de pensament únic i totalitari. Pretén ajudar a importants esforços d'integració llatinoamericana que contribueixin a fer-la més igual i solidària i que alhora enforteixin la capacitat per proposar camins econòmics, polítics i culturals propis.

Creiem que la política és una bona notícia, i que

el seu exercici pot ser una forma sublim de servei als altres. Així, des de la utopia d'una "altra política possible", enfrontarem les crisis actuals de la política, d'allò públic i dels models vigents de desenvolupament, i contribuïrem amb humilitat i realisme a la construcció d'una història més justa i democràtica.

Malgrat l'existència de règims de democràcia formal a gairebé tota la regió, hi ha una profunda desil·lusió envers els resultats. Seguim creient que el millor camí per canalitzar els conflictes socials i cercar solucions polítiques és l'exercici de la democràcia participativa. Nosaltres, com a cristians/es, volem participar en la construcció d'una nova societat justa, solidària, incloent i pluricultural.

El programa que es presenta vol proporcionar eines, metodologia i elements ètics per a un nou exercici de la democràcia i de la ciutadania als nostres països.

2. Objectiu general

Contribuir a l'establiment de societats justes i democràtiques a AL, mitjançant processos de formació que enforteixin l'exercici responsable de la ciutadania i proposin formes alternatives per a les relacions de poder en el marc del bé comú.

3. Principi inspirador

Comptem amb un principi inspirador que impregna tota la proposta: l'amor és fonament en l'ésser humà i es tradueix en la recerca de la trobada amb els altres en una ciutat solidària.

No podem oblidar, en tant que aposta per les Obres Socials de la Companyia de Jesús, que aquest procés busca enfortir un SENTIT DE VIDA sustentat en la transcendència i en la necessitat d'actuar socialment des d'un compromís cristià profund.

4. Principis Pedagògics Orientadors

Es fa necessari dissenyar una proposta de formació integral que transformi actituds i valors, que enriqueixi coneixements i enforteixi les capacitats per actuar a l'espai social i polític.

Se suggereix per tant incloure en la seva estructura pedagògica les dimensions de la persona, allò espiritual, allò transcendent, allò estètic, unit al sentit de l'acció col·lectiva tant en allò local com en espais més amplis referits a allò llatinoamericà i internacional.